

HVEM DREPTE BIRGITTE TENGS?

Forfatterbesøk med Bjørn Olav Jahr

Natt til 6. mai 1995 myrdes 17 år gamle Birgitte Tengs på Karmøy. Lokalbefolkningen er rystet, mistenkte ungdommer bankes opp på byen og det er krise i politiets etterforskning – inntil de avhører Birgittes 19 år gamle fetter på nytt. Etter uker i isolasjon tilstår han et drap han ikke husker å ha begått. Senere blir han både strafferettslig frikjent og sivilrettslig dømt. Drapet på Birgitte ble aldri oppklart. Forfatter Bjørn Olav Jahr forteller historien bak historien – og om det vi aldri fikk vite.

Noen av elevene har antakelig sett dokumentarserien «Making a Murderer» på Netflix. Mye av det fetteren til Birgitte opplever er sammenfallende med det Brendan der var utsatt for. I denne dobbelttimen tas elevene med bak historien om drapet, de får vite hvem Birgitte var og de får vite om hendelsene bak fetterens tilståelse. Målet er at de selv skal utøve kritisk tenkning til nyhetene de blir servert (også de fra denne forfatteren).

Det vil være naturlig å starte med Birgitte. «Alle» kjente konfirmasjonsbildet av Birgitte i bunad. Et ikonisk bilde som gjorde det lett å tenke seg at hun var svært straight. Hadde noen sett Birgitte haike drapsnatten, ville det vært enkelt å slå dette bort fra seg. «En slik jente ville ikke gjort noe sånn». Poenget er at: Ja, Birgitte var også en konfirmant i bunad. Men hun var så mye, mye mer. Og hun fryktet definitivt hverken mørket, fremmede eller det å haike.

Politiet fant lange, lyse hår i hånden til Birgitte. I tillegg var de sikre på at hun var fraktet til åstedet med bil. Etter ett år og ni måneders resultatløs etterforskning, ble sporene lagt «døde». Kort etter ble Birgittes fetter tatt inn til avhør. Fetteren fikk tidlig tillit til Kripas' avhørsekspert, som terpet på at han hadde et minnetap fra midnatt til klokken 2. Han ble bedt om å skrive et filmmanus om hva som kunne ha skjedd med Birgitte, senere skulle han bytte ut «han» i fortellingen med et «jeg». Politiet hevdet at de hadde vitneobservasjoner som kunne knytte ham og Birgitte sammen, noe for øvrig VG også slo stort opp. Dette stemte ikke. For lesere er slikt umulig å avsløre, det normale er å stole på det man blir fortalt om alvorlig kriminalsaker. Fetteren tilsto – etter uker i isolasjon – et drap han ikke husket å ha begått, for senere å trekke tilståelsen tilbake. Han ble frikjent strafferettslig, men dømt sivilrettslig i Gulating lagmannsrett juni 1998.

Saken reiser mange spørsmål. Jahr vil sammen med elevene gå gjennom noen av disse:

- Går det an å tilstå noe en faktisk ikke har gjort? Hvordan virker isolasjon på mennesker?
- Er det lov å dømme noen som er faktisk er frikjent?
- Kan man stole på mediene i store straffesaker?
- Hvordan står det til med rettssikkerheten i Norge?

Opplesning, diskusjon og samtale i klassen. Elevenes synspunkter og refleksjoner er svært velkomne.

OMTALER

«Bjørn Olav Jahr er overbevisende i sin dokumentasjon av hva som gikk galt i etterforskningen av Birgitte Tengs-saken, og hvorfor.» *Espen Stueland, Morgenbladet*

«Hvem drepte Birgitte Tengs?» er litterært sett meget sterk og kan måle seg mot en klassiker som «Øksedrapene i Lille Helvete» (1992) av Tore Sandberg. *Fredrik Wandrup, Dagbladet*

«Denne boka må du lese ... Den kan gjøre en forskjell.» *Harald Dale, Karmøynytt*

«Den vel dokumenterte fremstillingen av politiets strategiske feilgrep og tvilsomme avhørsmetoder er rystende lesning.» *Bernt Olufsen, VG*

FORBEREDELSE

Elevene bør ha lest det tilsendte tekstutdraget før forfatterbesøket. Utdraget ligger også på hjemmesidene til Den Kulturelle skolesekken.

OM FORFATTEREN

Bjørn Olav Jahr (f. 1969) er utdannet samfunnsøkonom fra Universitetet i Oslo, og har arbeidet som journalist i *Kapital*, *Dagbladet* og *Memo*. I 2003 vant han SKUP-prisen for opprullingen av Finance Credit-saken. En dokumentarfilm/TV-serie basert på boken *Hvem drepte Birgitte Tengs* er under produksjon, og dette blir den første norskproduserte «true crime-serien» om en norsk kriminalsak på norsk TV. Noen måneder etter at boka utkom, gjenopptok Kripas' Cold Case-avdeling etterforskningen av den 20 år gamle uløste drapssaken. Bjørn Olav Jahr er også forlagsredaktør i Gyldendal.

UTGIVELSER

- *Smarte skurker – grådige gubber ... historien om Finance Credit* (2005)
- *Rus og Rolex. Historien om en narkoman i hvit snipp* (2009), med Olaf Olsvik.
- *Hvem drepte Birgitte Tengs?* (2015)

KONTAKTINFO

Hanne Bru Gabrielsen / Norsk Forfattersentrum
hanne@forfattersentrum.no, Tlf: 930 09 790